

44. Welcome To Metropolitan Andrey Sheptytsky by Rev. Kuryllo, a Chicago Priest // Sichovi Visty. — 1921. — September // Library Resource Finder: Table of Contents for: Chicago foreign... [Електронний ресурс]. — Режим доступу: vufind.carli.illinois.edu /vf-uiu /.../ТОС — США.

Оксана Середа

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ПРЕСА ГАЛИЧИНИ

20—30-х рр. ХХ ст.

ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ: МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА

Проаналізовано комплекс наукових підходів та методів, які дають змогу якнайповніше розкрити особливості функціонування українських мистецьких часописів Галичини у міжвоєнний період.

Ключові слова: *журналістикознавство, українська мистецька преса, Галичина, міжвоєнний період, наукові підходи, наукові методи.*

Проанализировано комплекс научных подходов и методов, позволяющих наиболее полно раскрыть особенности функционирования украинских периодических изданий Галичины, посвященных искусству, в междувоенный период.

Ключевые слова: *журналистиковедение, украинская пресса, посвященная искусству, Галичина, междувоенный период, научные подходы, научные методы.*

The complex of scientific approaches and methods that make possible to expose the specifics and peculiarities of functioning of the Ukrainian art periodicals of Galicia in the interwar period has been analysed in the paper.

Key words: *journalism studies, the Ukrainian art press, Galicia, the interwar period, scientific approaches, scientific methods.*

Українське журналістикознавство, як і будь-яка інша наука, потребує правильно розробленої методологічної бази. Вагомий внесок у вивчення методології української журналістикознавчої науки у різний час зробили такі відомі вітчизняні науковці, як М. Возняк [1], Б. Грінченко [2], В. Дмитрук [3], В. Ігнатієнко [5], І. Кревецький [6], О. Маковей [7], М. Нечиталюк [9; 10; 11], Й. Цьох [17], Б. Черняков [18; 19], В. Щурат [20]. Чимало уваги цій проблемі приділяють і сучасні дослідники: В. Іванов [4], І. Михайлин [8], В. Різун і Т. Скотникова [12], М. Романюк [13], М. Хилько [14; 15; 16] та ін.

Актуальним для українських журналістикознавчих досліджень є удосконалення системи методології, яка у них застосовується. Правильне обрання наукових принципів та методів є запорукою охоплення максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про досліджувані процеси та явища.

Для вивчення української мистецької преси Галичини міжвоєнного періоду необхідно використати комплекс підходів та методів, які дозволять якнайповніше визначити особливості функціонування часописів мистецького спрямування. Також варто послуговуватися такими науковими діалектичними принципами, як об'єктивність, комплексність, історизм і достовірність.

Принцип об'єктивності передбачає визначення міри неупередженості досліджуваних видань у висвітленні мистецьких подій та явищ, а також встановлення справжніх прізвищ їх редакторів, видавців та власників, адже українські мистецькі часописи започатковувалися і функціонували під пильним оком польської цензури і часто у вихідних даних подавалися відомості, які не завжди відповідали дійсності. Наприклад, у випускних даних журналу «Вістник» вказувалося, що його видавцем була О. Бачинська, а відповідальним редактором — І. Устиянович, згодом — Б. Окпиш, натомість прізвище його фактичного ініціатора та редактора Д. Донцова не фігурувало; часопис «Критика» виходив за редакцією А. Крушельницького, а формально за відповідального редактора підписувався його небіж Ю. Дорош, який не перебував на поліційному обліку; впродовж 1927—1939 рр. фактичним редактором журналу «Нова Хата» була М. Фуртак-Деркач, а офіційно цю посаду обіймала М. Громницька. Часто такі невідповідності були зумовлені ще й тим, що видання реєструвалися на тих осіб, які могли дати фінансові гарантії Львівському городському староству про наявність відповідного пресового фонду видання, або тим, що під редактором розумілося не організатора редакційного процесу, тобто відповідального, «титульного» редактора, а літературного редактора. Окрім того, керуючись принципом об'єктивності, можна розкрити склад редакційних колегій низки мистецьких видань, як-от: «Кіно», «Літературні Вісти», «Мистецтво», «Музичні Вісти», «Нова Хата», «Нові Шляхи».

Принцип комплексності полягає в аналізі всього масиву українських мистецьких часописів міжвоєнного періоду, а не окремих

періодичних видань, з метою отримання якнайповнішої інформації про досліджуваний сегмент української преси та відтворення його історичного розвитку. Для цього потрібно опрацювати весь комплекс доступних джерел (міжвоєнна преса, архівні матеріали, наукові публікації, епістолярна спадщина тощо).

Застосовуючи принцип історизму, розглядаємо українську мистецьку пресу Галичини (у томі числі і кожен мистецький часопис) у контексті громадсько-політичних подій та культурних процесів (зокрема активних мистецьких пошуків) першої третини ХХ ст., що дає змогу простежити динаміку розвитку української мистецької думки на теренах Галичини відповідно до умов тогочасної епохи.

Обов'язковим у дослідженні специфіки функціонування мистецької преси означеного періоду є також використання принципу достовірності, яким варто послуговуватися при розкритті особливостей функціонування мистецьких часописів у Галичині та встановленні вірогідності виходу тих видань, яких не вдалося опрацювати *de visu*. Для прикладу, він дає змогу підтвердити факт існування часописів «Мистецтво і Культура» (1930), «Радіо—Кіно—Фото» (1931—1932), «Рекорди: Кіно—Фото—Спорт—Шахи» (1931), «Театр» (1925), натомість спростувати інформацію про вихід часописів «Мистецтво і Світ» та «Музична Хроніка». Не менш важливе значення має також визначення достовірності (авторства) опублікованих на шпальтах мистецьких часописів редакційних матеріалів, статей, оглядів, рецензій, заміток, підписаних псевдонімами та криптонімами або без підпису. Для встановлення справжніх прізвищ авторів опрацьовуються бібліографічні джерела, журналістикознавчі та мистецтвознавчі праці, епістолярій, мемуари та архівні матеріали.

Для здійснення дослідження української мистецької періодики Галичини 20—30-х рр. ХХ ст. також використовуємо низку наукових підходів. Завдяки застосуванню історичного підходу вивчаються обставини формування і розвитку української мистецької преси в Галичині у хронологічній послідовності — з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей та основних тенденцій поступу досліджуваних видань. Використання системного підходу дає змогу розкрити цілісність української мистецької преси Галичини як складного об'єкта, в межах якого узгоджено функціонували, взаємодіяли та взаємовпливали його окремі елементи —

мистецькі часописи, а також змоделювати динаміку розвитку мистецької преси і знайти типоформувальні критерії, за якими можна класифікувати періодичні видання тощо.

Вагома роль відведена ідеографічному підходу, згідно з яким потрібно опрацьовувати мистецьку пресу Галичини шляхом опису доступних для її спостереження рис та кількісних і якісних характеристик з метою отримання якнайповнішої інформації про періодику цього типу. Це дає змогу розглядати мистецьке середовище міжвоєнного періоду та безпосередньо досліджувані мистецькі часописи як унікальне соціокультурне явище, зосередити увагу на окремих фактах і подіях тощо. В межах цього підходу застосовуються такі описові методи, як типологічний, історичний і біографічний.

Надзвичайно важливим є також використання культурологічного підходу, який передбачає аналіз української мистецької преси Галичини як культурного феномену, що віддзеркалює критичний погляд на власну культуру за одночасно високого рівня розвитку національної свідомості, визначає місце української культури в європейській цивілізації і впливає на формування культурного середовища того часу; вивчення культурних чинників еволюції мистецьких явищ у єдності синхронного та діахронного аспектів тощо. В межах цього підходу мистецькі часописи розглядаються під ракурсом усвідомлення значення мистецького публіцистичного і медійного дискурсу для розвитку і поширення української культури, а текст інтерпретується крізь призму ідейно-естетичних категорій.

З метою якнайповнішого розкриття особливостей становлення та розвитку українських мистецьких часописів Галичини міжвоєнного періоду необхідно застосовувати низку важливих методів, якими нині послуговується журналістикознавство. Комплекс використаних методик складається із аналізу, синтезу, дедукції, індукції, гіпотетико-дедуктивного, історичного, порівняльно-історичного, історико-типологічного, хронологічного, ретроспективного, біографічного методів, методу аналізу документальної інформації, контент-аналізу тощо.

На початковій стадії дослідження доцільно застосовувати метод емпіричного аналізу, що дає змогу виокремити із масиву української преси Галичини міжвоєнного періоду часописи мистецької тематики та зібрати основні відомості про характерні риси їхнього

розвитку і тематичний діапазон публікацій. Поглибити вивчення сутності досліджуваного об'єкта вдається завдяки використанню методу структурно-генетичного аналізу і синтезу, що передбачає приділення особливої уваги причинно-наслідковим зв'язкам та виокремлення тих аспектів, які мають вирішальний вплив на динаміку розвитку мистецьких часописів (як-от: зміна складу редакції, цензурні утиски, фінансові труднощі, невелика кількість передплатників). На основі синтезування відомостей про обставини запуску та причини недовготривалого виходу чи закриття конкретних мистецьких часописів здійснюється комплексне вивчення особливостей функціонування української мистецької преси Галичини міжвоєнного періоду та окреслюються основні тенденції формування мистецько-критичної думки того часу. У межах конкретно-аналітичного методу аналізуються мистецтвознавчі публікації на сторінках досліджуваних видань і висвітлюються різні підходи до оцінки мистецької творчості та шляхів поступу українського мистецтва, приділяється увага пропагуванню народного мистецтва та культивуванню національного мислення серед галицького українства, розкриваються проблеми реформування українського театру в Галичині та європеїзації сценічного репертуару, накреслюються шляхи поступу української музичної культури та формування потужної музикознавчої школи, розвитку фотомистецького руху та розбудови національного кінематографа на теренах Галичини з метою інтегрування у західноєвропейський культурний простір тощо.

За допомогою дедуктивного методу, беручи до уваги особливості розвитку української преси в Галичині у міжвоєнний період, можна охарактеризувати становлення і поступ мистецької періодики та зробити висновок про основні причини недовготривалого виходу і закриття окремих часописів, серед яких — цензурні утиски та заборона польською владою їх подальшого видання, невелика кількість передплатників та брак коштів на покриття нерентабельності видання, відсутність кваліфікованих журналістів та публіцистів, мистецьких критиків, які б постійно співпрацювали із часописами, тощо. Для прикладу, дедуктивний умовивід дозволяє встановити, що серед можливих причин закриття мистецьких часописів-ефемерид (припинили свій вихід на першому числі), як і більшості тогочасних періодичних видань, були насамперед фінансові труднощі редакції.

Водночас застосування індуктивного методу дає змогу на прикладі вивчення діяльності окремих мистецьких часописів Галичини узагальнити ці факти та простежити закономірності розвитку української преси мистецького напрямку загалом та сформулювати основні принципи мистецької критичної думки представників різних ідейно-естетичних напрямів. Використання гіпотетико-дедуктивного методу уможлиблює формулювання низки дедуктивно пов'язаних між собою припущень стосовно обставин функціонування деяких мистецьких часописів, які не вдалося опрацювати *de visu* (як-от: «Мистецтво і Культура», «Музична Хроніка», «Музичні Вісти», «Театр» (Перемишль), «Рекорди: Кіно—Фото—Радіо—Спорт—Шахи», «Радіо—Кіно—Фото»), з яких виведено твердження про емпіричні факти, істинне значення яких невідоме. Звичайно, висунені на підставі опрацьованих архівних та історико-бібліографічних джерел гіпотези не можуть претендувати на вичерпність і мають радше ймовірнісний характер, проте допомагають заповнити лакуни там, де за браком об'єктивних відомостей неможливо сформулювати точні відповіді на існуючі питання. Завдяки застосуванню гіпотетико-дедуктивного методу можна дійти висновку, що вже згадувані часописи «Мистецтво і Світ» та «Музична Хроніка» насправді не виходили.

Використання історичного методу дає змогу всебічно дослідити процес становлення та закономірності розвитку української мистецької преси Галичини 20—30-х рр. ХХ ст. у хронологічній послідовності, з'ясувати резонанс певних мистецьких явищ та їхнє сприйняття галицькою громадськістю. У межах цього методу здійснюється архівне дослідження — опрацювання архівних документів, які більшою чи меншою мірою розкривали особливості функціонування досліджуваної періодики.

Окрім того, важливу роль відіграє порівняльно-історичний (компаративний) метод, завдяки якому здійснюється синхронне порівняння характерних ознак розвитку українських та польських спеціалізованих мистецьких часописів у міжвоєнний період, зокрема за такими показниками, як: кількість передплатників, тривалість виходу, наклад, періодичність, художньо-технічне оформлення, що дає змогу виділити певні відмінності між ними. Для прикладу, польські часописи охоплювали значно ширшу читачку аудиторію, яка

мала змогу передплатувати місцеву пресу мистецької тематики і була запорукою довготривалості її виходу, натомість галицькі українці в умовах бездержавності були менш фінансово забезпечені, а якщо і мали змогу передплатувати українські часописи, то були більше зацікавлені в громадсько-політичних чи універсальних газетах та журналах (щодо фахових журналів ця проблема відчувалася особливо гостро). Тому більшість досліджуваних видань мала заборгованості з передплати та відзначалася нетривалим виходом; якщо у Львові середній наклад, наприклад, польських фахових часописів із фото- та кіномистецтва коливався у діапазоні 800—1500 примірників, то тираж українських журналів не перевищував 600 примірників. Серед споріднених рис, якими позначався поступ мистецьких часописів, було намагання і польських, і українських митців засобами преси інтегрувати власні національні здобутки у західноєвропейський культурно-інформаційний простір, однак з огляду на тогочасні громадсько-політичні реалії та політико-правові умови функціонування українського друкованого слова українці змушені були докладати для цього значно більше зусиль, ніж їх польські колеги.

У межах методу доцільно також зробити діахронне порівняння особливостей розвитку української мистецької преси в Галичині у 20-х та 30-х рр. ХХ ст. Так, якщо для 1921—1929 рр., періоду організації громадсько-політичного та культурного життя галицького українства, характерні невелика кількість періодичних видань мистецької тематики (17 видань), поява часописів радянофільського спрямування та започаткування спеціалізованих журналів театрального, музичного та кіномистецтва, то впродовж 1930—1939 рр., коли в Галичині відчувалося загострення українсько-польських відносин, спостерігалися такі основні тенденції: помітна активізація мистецького пресовидавничого руху (започатковано 28 видань); посилення цензурних утисків польською владою; зацікавлення новаторськими віяннями у світі, зокрема в галузі кінематографа та фототехніки; значне зростання фахового рівня спеціалізованих журналів; ідейно-естетичні дискусії з приводу шляхів розвитку національного мистецтва і намагання сформувати потужну школу української мистецько-критичної думки в Галичині тощо.

Застосування історико-типологічного методу дає можливість визначити спільні й відмінні риси досліджуваних часописів, ви-

окремити їх специфіку за такими типоформувальними ознаками, як: характер інформації, цільове призначення, читацька адреса, тип видання та періодичність виходу. За характером інформації мистецькі періодичні видання поділяються на дві основні групи — часописи широкого спектра мистецьких проблем (літературно-мистецькі журнали) та часописи з окресленою мистецькою тематикою (серед них і спеціалізовані журнали), які, своєю чергою, поділяються на видання, що висвітлювали: образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво, театральне, кіно- та фотомистецтво, музичне мистецтво. За читацькою адресою виокремлюються часописи для вмотивованих читачів та читачів-фахівців (зважаючи на те, що деякі види українського мистецтва розвивалися в аматорському руслі, то ця категорія охоплює і любителів). За типом видання серед досліджуваних часописів переважають журнали, які порівняно із газетами мали кращі можливості для поліграфічного та художньо-технічного втілення мистецьких задумів видавців. Диференціюючи мистецьку періодику за періодичністю, виділяємо щорічники, піврічники, кварталники, місячники, двотижневики, тижневики, серед яких переважали місячники.

Завдяки застосуванню хронологічного методу виокремлюється період від 1920 р. до вересня 1939 р., позначений як складний етап у житті галицьких українців в умовах Польської держави, — для більш повного дослідження української мистецької преси Галичини як своєрідного соціокультурного феномену, аналізу закономірностей її розвитку та інформаційно-публіцистичної спадщини. Також у межах методу варто укласти порічний реєстр мистецьких часописів, що виходили на теренах Галичини у міжвоєнний період, аби унаочнити картину їхнього поступу.

Ретроспективний метод дає змогу вивчити історичні передумови започаткування досліджуваної преси (як-от: активізація українського громадсько-культурного життя, зародження національної мистецької критичної думки та популяризація мистецької творчості як вагомого чинника культурного самовираження недержавної нації) і простежити у хронологічній послідовності процес становлення мистецької періодици як окремого напрямку та поступове розширення її тематичного діапазону (від літературно-мистецьких до спеціалізованих мистецьких видань із образотворчого, театрального, кіно- та фотомистецтва).

Водночас для дослідження галицьких часописів мистецького спрямування доцільно використати культурно-історичний метод, за допомогою якого українська мистецька преса розглядається у контексті тогочасного культурно-мистецького життя — як могутній чинник пробудження національної свідомості серед громадянства Галичини та виразник ідейно-естетичних пошуків українських митців, спрямованих, з одного боку, на обстоювання своєї національної окремішності, а з іншого — на інтегрування у західноєвропейський культурний простір. Характерною рисою досліджуваних видань є те, що вони не лише віддзеркалювали картину мистецького життя галицького українства у міжвоєнний період, а й активно коригували та кристалізували її.

Використання біографічного методу спрямоване на поглиблене вивчення життєвого та творчого шляху окремих редакторів, видавців та співробітників мистецьких часописів Галичини з метою виявлення додаткової інформації про особливості функціонування та причини закриття мистецьких пресодруків, розкриття псевдонімів та криптонімів, встановлення авторства непідписаних публікацій. Для прикладу, завдяки опрацюванню монографій про творчий життєпис П. Ковжуна, написаних його друзями — М. Голубцем та С. Гординським, можна доповнити відомості про видавничі плани митця, обставини започаткування та редагування ним часопису «Мистецтво»; присутні дані про місячники «Критика», «Кіно» та «Світло й Тінь» містяться у праці А. Коби про невідомі штрихи творчої біографії і професійної діяльності Ю. Дороша.

Надзвичайно важлива роль відводиться методу аналізу документів (архівних матеріалів, епістолярію, публікацій у пресі тощо), завдяки опрацюванню яких можна суттєво доповнити інформацію про становлення та специфіку розвитку мистецької преси Галичини міжвоєнного двадцятиліття. В опрацьованих понад 20 архівних фондах (більше 150 справ) Центрального державного історичного архіву України у Львові, Державного архіву Львівської області та відділу рукописів Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника зберігаються документи, що безпосередньо стосуються досліджуваної преси, серед яких — офіційні документи (документи про реєстрацію та конфіскацію часописів, постанови судів, місячні звіти), програмні таблиці часописів, приватні листи, кореспонденції редакцій тощо. Чимало корисних відомостей можна

почерпнути із преси — редакційних статей, повідомлень, рецензій, відгуків та анонсів на сторінках досліджуваних видань і універсальних галицьких й еміграційних періодичних видань міжвоєнного періоду.

Метод контент-аналізу дає змогу виокремити мистецьку пресу Галичини у самостійний сегмент української преси і визначити 45 назв періодичних видань, що формують об'єкт нашого вивчення. За допомогою контент-аналітичного дослідження можна виділити найбільш обговорювану проблематику мистецьких часописів, яка проявлялася у публіцистичній складовій змісту, та проінтерпретувати її. Завдяки цьому аналізу стає можливим сегрегування тематики публіцистичних виступів на такі групи: полемічний дискурс, пов'язаний із процесами ідейно-естетичних пошуків; популяризування народного мистецтва та культивування національного мислення; реформування українського театру та створення національної фахової театральної школи; піднесення української музичної культури та професіоналізація музичного мистецтва; розвиток українського фотомистецького руху та кінематографічного мистецтва як вагомих чинників інтегрування у західноєвропейське культурне середовище.

У межах цього методу здійснюється ретельний перегляд інформаційно-хронікальних рубрик досліджуваних видань та універсальних часописів того часу з метою виявлення додаткових відомостей про періодику окресленого напрямку. Аналіз змістового наповнення мистецької преси Галичини 20—30-х рр. ХХ ст. дає змогу виявити відмінності у розумінні певних подій чи явищ різними мистецькими часописами та частоту згадувань цих тем порівняно з іншими виданнями. У рамках вивчення полемічного дискурсу на шпальтах мистецьких часописів аналізується трактування представниками трьох основних ідейно-естетичних напрямів (ліберально-модерністського, радянфільського та націоналістичного) таких понять, як: «мистецтво для нації», «мистецтво для мистецтва», «суть мистецької творчості», «ідея», «форма», «шляхи розвитку національного мистецтва» тощо. Застосування контент-аналізу дозволяє визначити, які повідомлення та теми найчастіше хвилювали редакторів та авторів міжвоєнних часописів мистецького спрямування, з'ясувати, який відбиток на зміст цих матеріалів наклала громадсько-політична ситуація у Галичині в умовах Польської держави та простежити їхнє сприйняття тогочасною громадськістю.

Отже, комплексне застосування основних принципів, підходів та наукових методів дає змогу якнайповніше виконати завдання, визначені для комплексного дослідження особливостей становлення та розвитку українських мистецьких пресодруків Галичини міжвоєнного двадцятиліття. При виборі наукових методів варто керуватися принципом, що обрана методика повинна враховувати специфіку явищ, що вивчаються у його рамках. Тому особлива увага приділяється спеціальним науковим методам, серед яких: порівняльно-історичний, історико-типологічний, хронологічний, ретроспективний, біографічний методи, метод аналізу документальної інформації, контент-аналіз. Їх використання дозволяє вповні вивчити всі аспекти функціонування української мистецької преси, особливості її позиціонування в інформаційному просторі Галичини 1920—1930-х рр.

1. *Возняк М.* Матеріали до історії українського письменства XIX в. / М. Возняк // Життя і Мистецтво. — 1920. — Ч. 1—3.
2. *Грінченко Б.* Тяжким шляхом (Про українську пресу) / Б. Грінченко. — К., 1912. — 74 с.
3. *Дмитрук В. Т.* Нарис з історії української журналістики XIX ст. / В. Т. Дмитрук. — Львів, 1969. — 146 с.
4. *Іванов В. Ф.* Теоретико-методологічні основи вивчення змісту масової комунікації / В. Ф. Іванов. — К., 1996. — 204 с.
5. *Ігнатієнко В.* Історія української преси та її вивчення / В. Ігнатієнко // Бібліологічні Вісти. — 1923. — Кн. 3. — С. 22—26.
6. *Кревецький І.* Початки преси на Україні: 1776—1850 / Ів. Кревецький. — Львів, 1927. — 26 с.
7. *Маковей О.* Пятдесятилітній ювілей руської публіцистики / О. Маковей // Літературно-Науковий Вістник. — 1898. — Т. 2. — С. 111—126.
8. *Михайлин І. Л.* Історія української журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. — Х., 2000. — Кн. 1 : Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики. — 279 с.
9. *Нечиталюк М.* «Білі плями» у вивченні історії української журналістики: деякі питання методології і критики наукових джерел / Михайло Нечиталюк // Українська журналістика і національне відродження : зб. наук. пр. — К., 1992. — С. 33—38.
10. *Нечиталюк М. Ф.* Методологічні засади історико-журналістської науки / М. Ф. Нечиталюк // Українська преса : хрестоматія. — Львів, 1999. — Т. 1 : Преса Східної України 60-х років XIX ст. — С. 8—17.

11. *Нечиталюк М. Ф.* Методологічні проблеми історико-журналістських досліджень / М. Ф. Нечиталюк // Українська періодика: історія і сучасність : тези доп. і повідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф., 9—10 груд. 1993 р. — Львів, 1993. — С. 17—22.
12. *Різун В.* Методи наукових досліджень у журналістикознавстві : [навч. посіб.] / В. Різун, Т. Скотникова. — К., 2008. — 144 с.
13. *Романюк М.* Українське пресознавство на порозі ХХІ століття / Мирослав Романюк. — Львів, 2000. — 110 с.
14. *Хилько М. М.* Комплексне застосування методології у журналістикознавстві на прикладі дослідження інформаційного поля України / М. М. Хилько // Гілея. Історичні науки. Філософські науки. Політичні науки : наук. вісн. : зб. наук. пр. — К., 2010. — Вип. 39. — С. 397—403.
15. *Хилько М. М.* Методологічні основи дослідження журналістикознавства / М. М. Хилько // Філософські проблеми гуманітарних наук (До 175-ї річниці Київського національного університету імені Тараса Шевченка). — К., 2008—2009. — № 14/15. — С. 172—177.
16. *Хилько М. М.* Українське журналістикознавство: методологія / М. М. Хилько // Дні науки філософського факультету — 2010 : міжнар. наук. конф. (21—22 квітня 2010 р.) : матеріали доп. та виступів. — К., 2010. — Ч. 2. — С. 172—176.
17. *Цьох Й. Т.* Комуністична преса в Західній Україні (1919—1932) / Й. Т. Цьох. — Львів, 1958. — 85 с.
18. *Черняков Б. І.* Зображальна журналістика в газеті, журналі та книзі ХVІІІ — першої половини ХІХ ст. : текст лекцій / Б. І. Черняков. — К., 2006. — 215 с.
19. *Черняков Б. І.* Методи дослідження генезису ранньої зображальної журналістики / Б. І. Черняков. — К., 2004. — 19 с.
20. *Щурат В.* Початки української публіцистики (В соті роковини «Українського Вестника») / В. Щурат // Діло. — 1916. — Ч. 57.

Зоряна Наконечна

ЧАСОПИС «НОВИЙ ЧАС» (1923—1939 рр.) ПРО ПРЕСУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

Висвітлено корпус публікацій газети «Новий Час» (1923—1939) про українську еміграційну пресу, проаналізовано жанрове втілення цих матеріалів, визначено редакційні уподобання щодо україномовних закордонних часописів.